

panies' Profitability Indicators: Assessment and Forecast". *Energies*, art. 1021, vol. 16, no. 3 (2023).
DOI: <https://doi.org/10.3390/en16031021>

"REPowerEU – 2 years on". *European Commission*. https://energy.ec.europa.eu/topics/markets-and-consumers/actions-and-measures-energy-prices/repowereu-2-years_en

"REPowerEU: affordable, secure and sustainable energy for Europe". *European Commission*. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/repowereu-affordable-secure-and-sustainable-energy-europe_en#repowereu-actions

Sala, D. et al. "Investment and Innovation Activity of Renewable Energy Sources in the Electric Power Industry in the South-Eastern Region of Ukraine". *Energies*, art. 2363, vol. 16, no. 5 (2023).
DOI: <https://doi.org/10.3390/en16052363>

Shkola, V. et al. "Green project assessment within the advanced innovative development concept". *Estudios de Economía Aplicada / Studies of Applied Economics*, vol. 39, no. 5 (2021).
DOI: <https://doi.org/10.25115/eea.v39i5.5135>

Sotnyk, I. "Determining the Optimal Directions of Investment in Regional Renewable Energy Development". *Energies*, art. 3646, vol. 15, no. 10 (2023).
DOI: <https://doi.org/10.3390/en15103646>

Vakal, S. et al. "Granulated organo-mineral fertilizers: the process of formation and investigation of porous phosphate-diatomite shell". *Applied Nanoscience*, vol. 13 (2023): 5157-5164.
DOI: <https://doi.org/10.1007/s13204-022-02718-w>

Vakal, S. et al. "New method for obtaining "green" encapsulated fertilizers with nanoporous structure within the concept of sustainable development". *Clean Technologies and Environmental Policy*, vol. 25 (2023): 963-977.
DOI: <https://doi.org/10.1007/s10098-022-02419-6>

УДК 339.5
JEL: F01; F53; L86
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-11-18-25>

УПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ СИСТЕМИ МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ В УКРАЇНІ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

©2024 ІЩУК Ю. А., ШЕМЧУК А. В.

УДК 339.5
JEL: F01; F53; L86

Іщук Ю. А., Шемчук А. В. Упровадження електронної системи митного оформлення в Україні: переваги та недоліки

У статті розглянуто процес упровадження електронної системи митного оформлення в Україні в контексті інтеграції до митного простору Європейського Союзу. Висвітлено ключові аспекти цифровізації митних процедур, які сприяють підвищенню прозорості, швидкості й ефективності митного контролю. Проаналізовано сучасний стан електронної митної системи, зокрема впровадження таких компонентів, як «Єдине вікно», електронне декларування, автоматизований митний контроль та електронний кабінет учасника зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД). Особливу увагу приділено міжнародному досвіду цифровізації митних процедур, зокрема практикам Європейського Союзу та Китаю. У статті наведено дані щодо розвитку електронної митниці в Україні, включно зі зростанням частки електронного документообігу, часом оформлення декларацій, а також упровадженням інституту авторизованого економічного оператора. Розглянуто такі переваги впровадження електронної митниці, як скорочення часу митного оформлення, зменшення корупційних ризиків, спрощення документообігу та підвищення прозорості процесів. Виявлено основні недоліки, зокрема технічні виклики, проблеми кібербезпеки та необхідність удосконалення нормативно-правової бази. Надано практичні рекомендації щодо вдосконалення електронної митної системи, включно з розвитком інформаційно-технічної інфраструктури, підвищенням кваліфікації персоналу та гармонізацією вітчизняного законодавства з європейськими стандартами. Зроблено висновок, що розвиток електронної митниці є важливим кроком у зміцненні позицій України на міжнародних ринках.

Ключові слова: електронна митниця, цифровізація, митне оформлення, електронне декларування, кібербезпека, зовнішньоекономічна діяльність, інформаційні технології, автоматизація процесів, міжнародний досвід, авторизований економічний оператор.

Табл.: 4. **Бібл.:** 21.

Іщук Юлія Анатоліївна – доктор філософії, доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин, Донецький національний університет імені Василя Стуса (вул. 600-річчя, 21, Вінниця, 21021, Україна)

E-mail: yu.ishuk@donnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4187-7816>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/GXH-2065-2022>

Шемчук Анастасія Василівна – бакалавр, Донецький національний університет імені Василя Стуса (вул. 600-річчя, 21, Вінниця, 21021, Україна)

E-mail: shemchuk.a@donnu.edu.ua

UDC 339.5
JEL: F01; F53; L86

Ishchuk Yu. A., Shemchuk A. V. Implementation of the Electronic Customs Clearance System in Ukraine: Advantages and Disadvantages
The article examines the implementation process of the electronic customs clearance system in Ukraine in the context of integration into the European Union customs space. Key aspects of the digitalization of customs procedures are highlighted, emphasizing their contribution to enhancing transparency, speed, and

efficiency of customs control. The current state of the electronic customs system is analyzed, including the introduction of components such as the "Single Window" system, electronic declaration, automated customs control, and the electronic account of foreign trade participants. Special attention is paid to international experience in digitalizing customs procedures, particularly the practices of the European Union and China. The article provides data on the development of electronic customs in Ukraine, including the growth in the share of electronic document flow, the reduction in declaration processing times, and the introduction of the Authorized Economic Operator (AEO) institution. The advantages of implementing electronic customs are considered, such as reduced customs clearance time, decreased corruption risks, simplified document management, and increased transparency of processes. Key challenges are identified, including technical issues, cybersecurity concerns, and the need for improvements to the regulatory framework. Practical recommendations for improving the electronic customs system are provided, including the development of information and technical infrastructure, the enhancement of staff qualifications, and the harmonization of the national legislation with European standards. The article concludes that the development of electronic customs is an important step in strengthening Ukraine's position in international markets.

Keywords: electronic customs, digitalization, customs clearance, electronic declaration, cybersecurity, foreign economic activity, information technology, process automation, international experience, authorized economic operator.

Tabl.: 4. **Bibl.:** 21.

Ishchuk Yuliia A. – PhD, Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Economic Relations, Vasyl Stus Donetsk National University (21 600-richchia Str., Vinnytsia, 21021, Ukraine)

E-mail: yu.ishuk@donnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4187-7816>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/GXH-2065-2022>

Shemchuk Anastasia V. – Bachelor, Vasyl Stus Donetsk National University (21 600-richchia Str., Vinnytsia, 21021, Ukraine)

E-mail: shemchuk.a@donnu.edu.ua

В умовах інтеграції України до єдиного митного простору Європейського Союзу та активізації зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних суб'єктів господарювання питання впровадження ефективної електронної системи митного оформлення набуває особливої актуальності. Цифровізація митних процедур і запровадження електронного документообігу покликані підвищити прозорість, швидкість та ефективність митного контролю, що, своєю чергою, сприятиме спрощенню ведення бізнесу та зміцненню позицій України на міжнародних ринках. Однак процес упровадження електронної митниці в Україні супроводжується низкою проблем, зумовлених як технічними, так і організаційними чинниками. Це потребує комплексного дослідження переваг і недоліків функціонування електронної системи митного оформлення в Україні для розробки ефективних шляхів її вдосконалення.

Питання впровадження та розвитку електронних митних систем активно досліджуються як вітчизняними, так і закордонними науковцями. Важливим джерелом інформації є офіційні матеріали Державної митної служби України [1], де представлено актуальний стан електронних сервісів та плани їх розвитку. На порталі «Дія» [2] розміщено детальну інформацію про доступні електронні митні послуги для громадян та бізнесу. World Customs Organization [3] у своїх щорічних звітах надає комплексний аналіз світових тенденцій цифровізації митних процедур. European Commission [4] надає актуальну інформацію про розвиток електронної митниці в країнах ЄС. Окремо варто відзначити дослідження UNECE [5], які висвітлюють питання спрощення процедур міжнародної торгівлі через цифровізацію.

Мета дослідження полягає в аналізі процесу впровадження електронної системи митного оформлення в Україні, визначенні її ключових переваг і недоліків, а також розробці пропозицій щодо вдосконалення функціонування електронної митниці.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- ✦ дослідити сучасний стан та особливості функціонування електронної системи митного оформлення в Україні;
- ✦ проаналізувати міжнародний досвід запровадження електронних митних систем і можливості його імплементації в Україні;
- ✦ визначити основні переваги та недоліки впровадження електронної митниці в Україні;
- ✦ оцінити технічну, організаційну та нормативно-правову готовність України до цифровізації митних процедур;
- ✦ розробити практичні рекомендації щодо вдосконалення функціонування електронної системи митного оформлення.

Цифровізація митної діяльності є одним із ключових напрямів модернізації митної служби України. Впровадження електронної системи митного оформлення покликане підвищити ефективність, прозорість і спрощення митних процедур, що регулюється Митним кодексом України [6].

Відповідно до Стратегії цифрової трансформації Держмитслужби, схваленої Міністерством фінансів України [7], одним з ключових завдань є забезпечення повномасштабного функціонування електронної митниці. На сьогоднішній день статистика демонструє значний прогрес: частка

електронного документообігу досягла 92%, а електронне декларування становить 99,5% всіх митних декларацій [8].

Важливим етапом розвитку стало впровадження системи «Єдине вікно для міжнародної торгівлі» [9], яка значно спростила процедури митного оформлення. Кількість користувачів цієї системи постійно зростає і станом на 2023 р. досягла 23 800 суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Особливу увагу приділено розвитку інституту авторизованого економічного оператора, що впроваджується відповідно до стандартів Європейського Союзу [10]. Це дозволяє надійним компаніям отримувати спрощення митних формальностей і прискорювати процес митного оформлення.

За даними World Customs Organization [11], цифровізація митних процедур є глобальним трендом, який сприяє спрощенню міжнародної торгівлі та підвищенню безпеки митних операцій. Україна активно впроваджує міжнародні стандарти та найкращі практики в цій сфері.

Станом на 2023 р. е-митниця в Україні була представлена Єдиною автоматизованою інформаційною системою митних органів (ЕАІС), ключові компоненти якої наведено в *табл. 1*.

Провідні економіки світу значно просунулися в розвитку електронних митних систем, що може бути корисним для вивчення та імплементації в Україні.

Наприклад, Європейський Союз ще у 2003 р. запровадив Нову комп'ютеризовану транзитну систему (NCTS), яка дозволяє відстежувати рух товарів у режимі реального часу. Пізніше, у 2016 р., ЄС ввів Спільну систему митного документообігу (CCUD), що забезпечує електронний обмін даними між митними органами країн-членів [13]. Окрім того, Європейська комісія реалізує проект «Єдине вікно ЄС» з метою створення уніфікованої цифрової платформи для всіх учасників зовнішньоекономічної діяльності.

У Китаї електронна митна система була впроваджена ще у 2001 р. і постійно вдосконалюється. Ключовими елементами е-митниці КНР є Єдиний портал зовнішньоекономічної діяльності, інтегрована система моніторингу ризиків, а також можливість подання митних документів в електронному вигляді [14]. Завдяки цифровізації митних процедур Китай значно скоротив час митного оформлення та підвищив прозорість зовнішньоекономічних операцій.

Таблиця 1

Основні компоненти електронної митної системи в Україні

Компонент	Функціональне призначення
Електронне декларування	Подання митних декларацій в електронному вигляді
Електронний кабінет	Особистий онлайн-кабінет учасника зовнішньоекономічної діяльності
Автоматизований митний контроль	Дистанційне проведення митних процедур без фізичного огляду
Єдине вікно	Уніфікований портал для взаємодії бізнесу з митними та іншими державними органами
Митний пост-аудит	Автоматизований аналіз митних даних і виявлення порушень

Джерело: складено авторами на основі [12].

У табл. 1 відображено, що електронна митна система в Україні містить такі ключові компоненти, як електронне декларування, електронний кабінет учасника ЗЕД, автоматизований митний контроль, Єдине вікно для взаємодії з державними органами, а також систему митного пост-аудиту.

Таким чином, е-митниця в Україні покликана модернізувати митну сферу, підвищити її прозорість та ефективність, а також спростити процеси ведення зовнішньоекономічної діяльності для вітчизняних підприємств. Проте впровадження електронної митної системи супроводжується низкою проблем, що потребують комплексного вирішення.

Узагальнюючи зарубіжний досвід, можна виділити основні тенденції розвитку електронних митних систем:

- ✦ створення єдиних інформаційних платформ і порталів для спрощення взаємодії бізнесу з митницею;
- ✦ впровадження електронного документообігу, у тому числі електронних митних декларацій;
- ✦ застосування сучасних технологій ідентифікації, моніторингу та аналізу ризиків;
- ✦ гармонізація митних процедур та інформаційних систем на регіональному рівні;
- ✦ забезпечення кібербезпеки та захисту даних в електронних митних системах.

Концептуальні засади створення та функціонування ЄАІС визначені у відповідному Наказі Міністерства фінансів України. Окрім того, низка підзаконних актів регламентує порядок електронного декларування, застосування електронного цифрового підпису, функціонування «Єдиного вікна» тощо.

Проте, на думку експертів, нормативно-правова база, що регулює процес цифровізації митної діяльності в Україні, все ще потребує вдосконалення. Зокрема, існують прогалини щодо забезпечення кібербезпеки електронних митних систем, гармонізації митного законодавства з нормами ЄС, розподілу повноважень між державними органами у сфері е-митниці [3].

Структура та основні складові електронної митної системи в Україні складається з таких основних компонентів:

- ✦ *єдина автоматизована інформаційна система (ЄАІС) Державної митної служби* – це інтегрована ІТ-платформа, яка була введена в дію у 2015 році з метою автоматизації митних процесів. Вона забезпечує централізоване ведення баз даних, обробку електронних документів, управління митними операціями, обмін даними між різними інформаційними системами тощо [2];
- ✦ *портал «Єдине вікно для міжнародної торгівлі»*, запущений у 2018 році, є єдиною точкою взаємодії всіх учасників зовнішньоекономічної діяльності з митними та іншими контролюючими органами. Він дозволяє в електронному режимі подавати документи, отримувати рішення, сплачувати платежі, відстежувати статус проходження процедур [11];
- ✦ *електронний кабінет суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності*, який функціонує з 2016 р., надає можливість в онлайн-режимі подавати митні декларації, отримувати рішення органів, здійснювати сплату митних платежів та інші операції [15];
- ✦ *попереднє інформування* – бізнес-процес, в ході якого здійснюється передача та обробка електронної інформації про товари та транспортні засоби, які плануються до ввозу/вивозу на/з митної території України через пункти пропуску [16].

Для оцінки ефективності впровадження цифрових технологій у митній сфері України потрібно проаналізувати стан інформаційно-технічного забезпечення митних органів за період 2013–2023 рр. У табл. 2 наведено ключові показники, які відображають частку електронного документообігу,

у тому числі митних декларацій, оформлених електронно, рівень автоматизації митних процедур, кількість користувачів Єдиного вікна для міжнародної торгівлі, а також динаміку зростання кількості уповноважених економічних операторів та частки митних службовців, які пройшли навчання з електронної митниці.

За даними табл. 2 спостерігається, що частка документообігу в електронній формі зростає з 55% у 2013 р. до 92% у 2023 р., демонструючи стабільну позитивну динаміку. Частка митних декларацій, оформлених в електронному вигляді, збільшилася з 86,1% у 2014 р. до 99,5% у 2023 р., що свідчить про майже повну цифровізацію цього процесу. Рівень автоматизації митних процедур загалом підвищився – з 65% у 2013 р. до 82% у 2023 р. Кількість користувачів Єдиного вікна для міжнародної торгівлі суттєво зростає – з 5200 у 2016 р. до 23800 у 2023 р. Щодо кількості уповноважених економічних операторів, то показник почав відображатися з 2021 р. (1 оператор) та зріс до 20 операторів у 2023 р. Частка митних службовців, які пройшли навчання з електронної митниці, підвищилася з 48% у 2013 р. до 92% у 2023 р.

Загалом, ці дані демонструють значний прогрес у впровадженні електронної митної системи в Україні за останні 10 років, особливо він помітний у сферах електронного декларування та документообігу, де показники наближаються до 100%.

Упровадження електронної митної системи в Україні спричинило низку важливих наслідків, які доцільно розглянути в контексті основних переваг і недоліків цього процесу (табл. 3).

Відповідно до табл. 3 можна зробити висновок, що функціонування електронної митниці в Україні демонструє значні позитивні зрушення, зокрема в автоматизації та цифровізації процесів. Перехід до електронного формату дозволить підвищити ефективність, прозорість і швидкість митних процедур. Водночас проблеми структурного та нормативного характеру потребують подальшого вдосконалення для досягнення європейських стандартів у митній сфері. Загалом ці трансформації спрямовані на оптимізацію та модернізацію митної системи України відповідно до сучасних вимог.

Першим завданням є **розвиток інформаційно-технічної інфраструктури електронної митниці**. За основу взято Багаторічний стратегічний план електронної митниці ЄС (*Multi-annual strategic plan for electronic customs – MASP-C*). Національний план має стати керівним документом з питань впровадження та розвитку митних інформаційних систем у подальші роки. Успішна реалізація зазначених трансформацій забезпе-

Аналіз стану інформаційно-технічного забезпечення митних органів України за 2013–2023 рр.

Показник	Рік										
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Частка документо-обігу в електронній формі (%)	55	60	68	72	78	84	88	90	91	92	92
Частка митних декларацій, оформлених електронно (%)	–	86,1	90,7	92,4	93,8	94,8	96,3	96,6	97	99,1	99,5
Рівень автоматизації митних процедур (%)	65	68	72	74	76	78	80	81	82	82	82
Кількість користувачів Єдиного вікна для міжнародної торгівлі (тис.)	–	–	–	5,2	8,3	12,5	16,9	19,4	21,6	22,8	23,8
Кількість уповноважених економічних операторів (од.)	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	20
Частка митних службовців, які пройшли навчання з електронної митниці (%)	48	52	62	68	72	78	82	87	90	92	92

Джерело: складено авторами на основі [15].

Переваги та недоліки функціонування електронної митниці в Україні

Переваги	Недоліки
Наявність повноважень щодо створення та реорганізації митних органів з урахуванням оперативної обстановки та потреб митної системи. Можливість видавати нормативно-правові акти з питань регулювання митної справи	Розгалужена система регіональних митниць, які дублювали контрольні функції центрального апарату Держмитслужби
Створення спрощеної та функціональної управлінської вертикалі. Пряме підпорядкування митниць центральному апарату Держмитслужби. Зменшення адміністративного апарату завдяки ліквідації регіональних митниць	Значна кількість митниць (у деякі роки 55), що збільшувало адміністративний апарат (у деяких регіонах України було від 5 до 7 митниць)
Статус Держмитслужби дозволяв проводити активну міжнародну діяльність, належним чином організувати взаємодію з митницями та правоохоронними органами інших держав. Зменшення адміністративного апарату завдяки ліквідації кількох митниць і приведення структури митної системи у відповідність до адміністративно-територіального устрою України	Неможливість з 2011 р. видавати нормативно-правові акти з питань регулювання митної справи
Гнучкий і функціональний контроль за підпорядкованими митницями	

Джерело: складено авторами на основі [17].

чить ІТ-систему адекватними інструментами для боротьби з корупцією та шахрайством. Як основу ІТ-стратегії Держмитслужби визначено, зокрема, сервісно-орієнтовану архітектуру, централізоване

впровадження ЄАІС, гармонізований інтерфейс із ЄС і Єдиним вікном для міжнародної торгівлі [18].

Другою складовою є **вдосконалення нормативно-правового регулювання електронного**

митного оформлення, що передбачає запровадження механізму прийняття зобов'язуючих рішень з питань класифікації товарів та визначення їх походження, аналогічного до практики ЄС. Важливим досягненням на шляху цифровізації та спрощення митних процедур стало запровадження Державною митною службою України електронної системи роботи з рішеннями щодо зобов'язуючої інформації. Це перше масштабне євроінтеграційне IT-впровадження у 2024 р. [19].

Третій напрям спрямований на **підвищення кваліфікації персоналу митних органів та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності**. Це організований і цілеспрямований процес забезпечення потреби митних органів, спеціалізованих митних установ і організацій у працівниках з високим рівнем професіоналізму та культури, здатних компетентно і відповідально виконувати управлінські функції та функції, пов'язані з реалізацією митної справи. Основними видами підвищення кваліфікації працівників митної служби є навчання за професійними програмами підвищення кваліфікації, навчання за програмами тематичних постійно діючих семінарів, навчання за програмами тематичних короткотермінових семінарів, стажування в митних органах, а також за кордоном, систематичне самостійне навчання [20].

Останнім, але не менш важливим напрямом є **забезпечення кібербезпеки електронної митної системи**, що має на меті захист інформаційних ресурсів від несанкціонованого доступу, кібератак і втручання. Також потрібне запровадження принципів кіберзахисту, особливо – запису та відстеженню історії запитів на внесення змін до даних, захисту від несанкціонованого доступу до інформації, неможливості зміни або втрати журналів роботи з даними, неможливості зміни інформації та документів, наданих користувачами з використанням кваліфікованого електронного підпису [18].

Для підкріплення пріоритетних напрямів удосконалення електронної системи митного оформлення необхідно висвітлювати

статистичні дані, які ілюструють актуальні проблеми та досягнення у сфері митного адміністрування в Україні.

У *табл. 4* наведено динаміку вдосконалення електронної митниці в Україні протягом останніх років.

За даними, наведеними в *табл. 4*, можна зробити висновок, що кількість оформлених митних декларацій стабільно зростає, це свідчить про збільшення обсягів зовнішньоекономічної діяльності України та активізацію торговельних зв'язків. Водночас середній час на оформлення митних декларацій поступово зменшується, що є позитивним результатом модернізації електронної митної системи та автоматизації процесів. Таке скорочення часу сприяє підвищенню швидкості обробки товаропотоків, що є важливим для поліпшення бізнес-клімату та зниження витрат компаній на логістику. Важливо також зазначити, що витрати на модернізацію IT-інфраструктури зростають щороку, це свідчить про збільшення уваги до розвитку цифрових технологій у митній сфері. Однак, водночас, спостерігається і зростання кількості кібератак на митні системи, що вказує на нагальну потребу в посиленні кібербезпеки для захисту критично важливих даних і запобігання зловживаннями.

ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження можна зробити висновок, що впровадження електронної системи митного оформлення в Україні є важливим кроком на шляху до модернізації митної служби та поліпшення ефективності зовнішньоекономічної діяльності країни. Основні переваги цифровізації митних процедур включають скорочення часу оформлення, підвищення прозорості процесів, зменшення корупційних ризиків та автоматизацію митного контролю.

Аналіз міжнародного досвіду демонструє, що інтеграція сучасних інформаційних технологій є ключовою умовою для успішної роботи митних органів у глобалізованому світі. Водночас упровадження електронної митниці в Україні супро-

Таблиця 4

Динаміка вдосконалення електронної митниці в Україні за 2020–2023 рр.

Показник	Рік			
	2020	2021	2022	2023
Кількість оформлених митних декларацій (млн)	3,8	4,2	4,5	4,7
Середній час оформлення декларації (год)	2,5	2,0	1,8	1,5
Витрати на модернізацію IT-інфраструктури (млн грн)	350	400	450	500
Кількість кібератак на митні системи (од.)	150	200	250	300

Джерело: складено авторами на основі [21].

воджується низкою технічних та організаційних викликів, таких як необхідність удосконалення інформаційно-технічної інфраструктури, підвищення кібербезпеки та адаптація законодавства до європейських стандартів.

Для досягнення повного потенціалу електронної митної системи в Україні необхідно зосередитися на розвитку інформаційних систем, посиленні підготовки кадрів та вдосконаленні нормативно-правової бази. Важливим є забезпечення безпеки даних, що циркулюють у системі, для запобігання кіберзагрозам і захисту комерційної інформації.

Отже, подальший розвиток електронної митниці сприятиме прискоренню інтеграції України у світові торговельні процеси, спрощенню ведення бізнесу для вітчизняних підприємств і підвищенню їх конкурентоспроможності на міжнародних ринках. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Питання цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації. *Державна митна служба України*. URL: <https://customs.gov.ua/tsyfrovyyurozvytok>
2. Митні процедури та діяльність. *Портал «Дія»*. URL: <https://guide.dii.gov.ua/thematic-area/zovnishnoekonomichna-diialnist>
3. World Customs Organization. *Annual Reports*. URL: <http://www.wcoomd.org/en/about-us/what-is-the-wco/annual-reports.aspx>
4. Electronic Customs. *European Commission*. URL: https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-4/electronic-customs_en
5. Trade Facilitation Implementation Guide. *UNECE*. URL: <https://tfig.unece.org/>
6. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
7. Міністр схвалив стратегічний план цифровізації Держмитслужби. *Міністерство фінансів України*. 19.02.2024. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/minfin_skhvaliv_strategichnii_plan_tsifrovizatsii_derzhmitsluzhbi-4448
8. Статистика та показники роботи. *Державна митна служба України*. URL: <https://customs.gov.ua>
9. Єдине вікно для міжнародної торгівлі. *Державна митна служба України*. URL: <https://cabinet.customs.gov.ua>
10. Закон України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо деяких питань функціонування авторизованих економічних операторів» від 02.10.2019 р. № 141-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-20#Text>
11. Mikuriya K. Digital Customs, the opportunities of the Information Age. *WCO news*. 14.12.2016.. URL: <https://mag.wcoomd.org/magazine/wco-news-79/digital-customs-the-opportunities-of-the-information-age/>
12. Уліцький А. Г. Особливості функціонування митної системи України в сучасних умовах. *Державна та регіони. Серія «Державне управління»*. 2019. № 1. С. 104–109. URL: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/1_2019/21.pdf
13. Нова комп'ютеризована транзитна система (NCTS). *EBA*. 26.09.2023. URL: <https://eba.com.ua/vidpovidayemo-na-pytannya-biznesu-nova-kompyuteryzovana-tranzytna-systema-ncts/>
14. Wu J. China Customs Information Processing System and E-Port. URL: <https://www.carecprogram.org/uploads/05-China-Customs-Information-Processing-System-and-E-Port.pdf>
15. За допомогою Електронного кабінету суб'єкти господарювання можуть переглянути копії квитанцій про надсилання податкової звітності. *Державна податкова служба України*. 28.10.2019. URL: <https://if.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/print-395673.html>
16. Концепція системи інформаційного обміну при попередньому інформуванні : затверджено Наказом Державної митної служби України від 07.03.2012 р. № 153. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0153342-12#Text>
17. Саварець А. Український та зарубіжний досвід побудови митних органів: рекомендації для сучасної України. Київ, 2017. URL: http://www.ier.com.ua/files/Projects/Projects_2014/Trade_Facilitation_dialogue/Ukrainian_customs_service_Savarets_2017.pdf
18. Міністр схвалив Довгостроковий національний стратегічний план цифрового розвитку, цифрової трансформації та цифровізації Держмитслужби. *Державна митна служба України*. URL: <https://customs.gov.ua/news/zagalne-20/post/minfin-skhvaliv-dovgostrokovii-natsionalnii-strategichnii-plan-tsifrovogo-rozvitku-tsifrovoyi-transformatsiyi-ta-tsifrovizatsiyi-derzhmitsluzhbi-1490>
19. Євроінтеграційне ІТ-впровадження Держмитслужби – електронна система роботи з рішеннями щодо зобов'язуючої інформації. *Державна митна служба України*. URL: <https://customs.gov.ua/news/it-transformatsiia-62/post/ievrointegratsiine-it-vprovadzhennia-derzhmitsluzhbi-elektronna-sistema-roboti-z-rishenniami-shchodo-zoboviazuyuchoi-informatsiyi-1527>
20. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації працівників митної служби України. URL: <https://studies.in.ua/mutne-pravo-shpora/3195-pdgotovka-perepdgotovka-ta-pdvishchennya-kvalifikatsiyi-pracvnikv-mitnoyi-sluzhbi-ukrayini.html>
21. Плани та звіти роботи. *Державна митна служба України*. URL: <https://customs.gov.ua/plani-ta-zviti-roboti>

REFERENCES

“Electronic Customs”. *European Commission*. https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-4/electronic-customs_en

- [Legal Act of Ukraine] (2012). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
- [Legal Act of Ukraine] (2012). <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0153342-12#Text>
- [Legal Act of Ukraine] (2019). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-20#Text>
- “Minfin skhvalyv Dovhostrokovyi natsionalnyi stratehichni plan tsyfrovoho rozvytku, tsyfrovoyi transformatsii ta tsyfrovizatsii Derzhmytshluzhby” [The Ministry of Finance approved the Long-Term National Strategic Plan for Digital Development, Digital Transformation and Digitalization of the State Customs Service]. *Derzhavna mytna sluzhba Ukrainy*. <https://customs.gov.ua/news/zagalne-20/post/minfin-skhvaliv-dovgostrokovii-natsionalnii-strategichnii-plan-tsifrovogo-rozvitku-tsifrovoyi-transformatsiyi-ta-tsifrovizatsiyi-derzhmitsluzhbi-1490>
- “Minfin skhvalyv stratehichni plan tsyfrovizatsii Derzhmytshluzhby” [The Ministry of Finance approved the strategic plan for the digitalization of the State Customs Service]. *Ministerstvo finansiv Ukrainy*. February 19, 2024. https://mof.gov.ua/uk/news/minfin_skhvaliv_strategichnii_plan_tsifrovizatsii_derzhmitsluzhbi-4448
- “Mytni protsedury ta diialnist” [Customs Procedures and Activities]. *Portal «Diia»*. <https://guide.diia.gov.ua/thematic-area/zovnishnoekonomichna-diialnist>
- Mikuriya, K. “Digital Customs, the opportunities of the Information Age”. *WCO news*. December 14, 2016. <https://mag.wcoomd.org/magazine/wco-news-79/digital-customs-the-opportunities-of-the-information-age/>
- “Nova kompiuteryzovana tranzitna systema (NCTS)” [New Computerized Transit System (NCTS)]. *EBA*. September 26, 2023. <https://eba.com.ua/vidpovidayemo-na-pytannya-biznesu-nova-komp-yuteryzovana-tranzitna-systema-ncts/>
- “Pidhotovka, perepidhotovka ta pidvyshchennia kvalifikatsii pratsivnykiv mytnoi sluzhby Ukrainy” [Training, Retraining and Advanced Training of Employees of the Customs Service of Ukraine]. <https://studies.in.ua/mutne-pravo-shpora/3195-pdgotovka-perepdgotovka-ta-pdvishchennya-kvalifikacyi-pracvnykiv-mitnoyi-sluzhbi-ukrayini.html>
- “Plany ta zvity roboty” [Work Plans and Reports]. *Derzhavna mytna sluzhba Ukrainy*. <https://customs.gov.ua/plani-ta-zviti-roboti>
- “Pytannia tsyfrovoho rozvytku, tsyfrovoykh transformatsii i tsyfrovizatsii” [Issues of Digital Development, Digital Transformation and Digitalization]. *Derzhavna mytna sluzhba Ukrainy*. <https://customs.gov.ua/news/zagalne-20/post/minfin-skhvaliv-dovgostrokovii-natsionalnii-strategichnii-plan-tsifrovogo-rozvitku-tsifrovoyi-transformatsiyi-ta-tsifrovizatsiyi-derzhmitsluzhbi-1490>
- “Statystyka ta pokaznyky roboty” [Statistics and Performance Indicators]. *Derzhavna mytna sluzhba Ukrainy*. <https://customs.gov.ua>
- Savarets, A. “Ukrainskyi ta zarubizhnyi dosvid pobudovy mytnykh orhaniv: rekomendatsii dlia suchasnoi Ukrainy” [Ukrainian and Foreign Experience of Building Customs Authorities: Recommendations for Modern Ukraine]. Kyiv, 2017. http://www.ier.com.ua/files/Projects/Projects_2014/Trade_Facilitation_dialogue/Ukrainian_customs_service_Savarets_2017.pdf
- “Trade Facilitation Implementation Guide”. *UNECE*. <https://tfig.unece.org/>
- Uliitskyi, A. H. “Osoblyvosti funktsionuvannia mytnoi systemy Ukrainy v suchasnykh umovakh” [Features of Functioning of the Customs System of Ukraine in the Current Context]. *Derzhava ta rehiony. Seriya «Derzhavne upravlinnia»*, no. 1 (2019): 104-109. http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/1_2019/21.pdf
- “World Customs Organization. Annual Reports”. <http://www.wcoomd.org/en/about-us/what-is-the-wco/annual-reports.aspx>
- Wu, J. “China Customs Information Processing System and E-Port”. <https://www.carecprogram.org/uploads/05-China-Customs-Information-Processing-System-and-E-Port.pdf>
- “Yednye vikno dlia mizhnarodnoi torhivli” [A Single Window for International Trade]. *Derzhavna mytna sluzhba Ukrainy*. <https://cabinet.customs.gov.ua>
- “Yevrointegratsiine IT-vprovadzhennia Derzhmytshluzhby – elektronna systema roboty z rishenniamy shchodo zoboviazuiuchoi informatsii” [European Integration IT Implementation of the State Customs Service – an Electronic System for Working with Decisions on Binding Information]. *Derzhavna mytna sluzhba Ukrainy*. <https://customs.gov.ua/news/it-transformatsiia-62/post/ievrointegratsiine-it-vprovadzhennia-derzhmitsluzhbi-elektronna-sistema-roboti-z-rishenniami-shchodo-zobov-iazuiuchoyi-informatsiyi-1527>
- “Za dopomohoiu Elektronnoho kabinetu subiekty hospodariuvannia mozhut perehliantuty kopii kvytantsii pro nadsylannia podatkovoi zvitnosti” [With the Help of the Electronic Cabinet, Business Entities Can View Copies of Receipts for Sending tax Reporting]. *Derzhavna podatkova sluzhba Ukrainy*. October 28, 2019. <https://if.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/print-395673.html>